

Naturtip 6 – Sørg for læ, skygge og beskyttelse

AF **KATRINE TURNER**, BIOLOG OG NATURVEJLEDER OG **SIGNE SCHRØDER**, FORMAND, PRAKTISK ØKOLOGI

Vores Natur er et projekt, hvor Friluftsrådet, DR, Naturstyrelsen, museer og foreninger er gået sammen om at formidle og udvikle aktiviteter, der giver danskerne viden om og lyst til at gå på opdagelse i og passe på naturen.

2020 er udnævnt til at være Naturens år, og [»Vores Natur«](#) er et projekt, der skal give danskerne større viden om og mere lyst til at bruge og passe på naturen.

[Praktisk Økologi](#) er med i en del af projektet, og i den anledning bringer vi her på Havenyt.dk en række artikler om naturen i haverne.

Der kommer bl.a. 7 korte artikler med tip til, hvordan man kan få mere vild natur i haven. Dette er det sjette tip, der handler det om at give læ, skygge og beskyttelse til dyrelivet i haven med krat og buske.

Sørg for læg, skygge og beskyttelse med krat og buske

Et krat består af små træer og buske, der vokser sammen, og det er et vigtigt levested for de fleste af havens smådyr. Gærdesmutteren kan bygge sin rede i krattet, løvgræshoppens nymfer sidder nederst i krattet, mens de voksne sidder længere oppe på grenene og venter på, at de kan finde et godt bytte. Havesneglene gemmer sig i skyggen for solen midt på dagen, og omsætter det døde plantemateriale til muld, som samler sig under krattet til glæde for regnormene og alt det andet, der lever i jorden.

Mange smådyr bruger krattet til at gemme sig for rovdyr og bevæger sig ikke gerne ud i det åbne land. Hvis du har lidt større krogede træer i dit krat, er det også et godt sted for flagermusene at sove om natten. Krattet er også et godt sted at sætte forskellige fuglekasser op, hvis der ikke er så mange gamle hule træer i haven.

Foto: Katrine Turner

Rigtig mange haver har allerede et fint krat et sted i haven, for krattet er rigtig godt til at lave læ og afskærme haven for vind og vejr. Hvis du gerne vil pimpe dit krat, eller du skal til at starte forfra i en nyanlagt have, kan du med fordel plante danske buske og træer. Hjemmehørende planter er tilpasset det danske dyreliv og mange dyrearter bruger træer som larveplanter til deres afkom. Blomstrende træer og buske er gode til at dække bier og insekters behov for nektar og pollen hele sæsonen igennem.

Gode buske og træer til dit krat

Drømmer du om et smukt og vildt krat, så er nedenstående træer og buske gode. Sammen blomstrer de gennem hele sæsonen og giver føde og læ til dyr og insekter. De fleste af disse træer og buske giver desuden bær og nødder, som i efteråret og langt ind i vinteren giver mad til fugle, mus og egern, så de kan klare sig til foråret. Samtidig hjælper dyrene træet med at få spredt sine frø. Det er en smuk symbiose.

Blomstring

Art

Det tidlige forår Pil, mirabelle, hassel og slåen

Forår Hvidtjørn, fuglekirsebær, løn, tørst, ribs og solbær

Maj-juni Navr, kvalkved, hyld og småbladet lind

Det kan også lade sig gøre at lave et mini-krat på en altan i krukke alt efter, hvor stor en altan du har. Et mini-krat kan skærme altanen for vind og sol, men du skal gå efter hårdføre planter, da altanen ofte har et barsk klima. Det er også at foretrække, at der er pollen og nektar i mini-krattet, og at det giver et godt skjul og dække. Gode planter her er eksempelvis pil, hvidtjørn, hyld og skovfyr. Det vil give en lang blomstringstid og lidt ly og læ – også om vinteren.

Klip hæk og krat om vinteren

Et krat i en vild have må godt se lidt vildt og uordentligt ud. Det skal ikke være en formklippet hæk – i hvert fald ikke på alle sider. Det er godt, hvis grene og kviste stikker ud, så fugle og andre dyr kan sidde i ly af dem. Hvis du klipper krat eller hæk ned, skal du gøre det i løbet af efteråret og vinteren. Du skal endelig ikke følge den gamle huskeregel om, at hækken skal være klippet ned inden Sankt Hans, hvor det hele jo blomstrer, og alle fuglerederne er fulde af unger. Hækklipning ved Sankt Hans er ødelæggende for fugle- og insektlivet.

Ligesom med de store gamle træer, er det rigtig fint, hvis du ikke er for ordentlig i din nedklipping. Der er masser af dyr og svampe, der kan bo i træer og buske, hvis kviste og grene ikke er klippet, men nærmere brækket og revet af. Sådan ville det ske i naturen, hvor de store græssende dyr ville ty til grene på buske og træer, når græsset er spist. Du må godt lege elefant eller vildokse i haven – det virker rigtig godt!

Det kan du gøre

- Sørg for, at der er et krat, der giver skygge, skjul og fødekilder
- Lad krattet bestå af vilde, hjemmehørende arter, som blomstrer hele sæsonen igennem
- Klip hække og krat om efteråret eller vinteren – ikke om sommeren eller før Sankt Hans.

Om Vores Natur

Dette er en artikel, som er udarbejdet i forbindelse med Praktisk Økologis deltagelse i projektet [Vores Natur 2020](#).

[Praktisk Økologi](#) er foreningen bag Havenyt.dk og sammen med bl.a. DR, Friluftsrådet, Naturstyrelsen, naturhistoriske museer og andre foreninger sætter vi i 2020 fokus på naturen. Her på Havenyt.dk særlig den natur, der allerede er, eller som vi kan hjælpe med at skabe i haverne.

[Læs mere om Vores Natur artiklerne på Havenyt.dk >](#)

[Læs mere om Vores Natur projektet >](#)

[Læs mere om Praktisk Økologi >](#)

Copyright © Havenyt.dk/Landsforeningen Praktisk Økologi 2001–2020

Kontakt: redaktionen@havenyt.dk · [Annonceinformation](#)

Besøg Landsforeningen Praktisk Økologis hjemmesider

- [Praktisk Økologi](#)
- [Mere Liv i Haven](#)
- [Del Jorden](#)
- [Havenyt.dk](#)